

Demján Sándor

VERSEIM

Kézirat

ELSŐ KIADÁS

ISBN 978-963-87517-4-4

Kiadó:

Új Érték ipari-szolgáltató és kereskedelmi Szövetkezet

A szerzői jog fenntartva!

**E mű kiadása és/vagy utánnyomása kizárólag
Szerző avagy Kiadó hozzájárulásával szabad!**

**Budapest
2007**

Megrendelés (lehetőleg levelező-lapon):

Új Érték Szövetkezet; Budapest, Zab utca 5. 1033

Ára: 880 Ft

TARTALOM

Előszó

Preludium

Testvérkémhez

Anyuskához

Gyors válasz

Huncut Elzushoz

Repete

Erzsébetre

Pünkösdi Ének

Hadi Virágoskert

Kalendárium

Fohász

Compositio – Complicatio

Post uno anno

Visszaemlékezés

Lux Eternae

Pöszi elutazása előtt

Válasz

Visz-válasz Pöszinek

Via Mia

Distantia

Levél vége

Válasz egy levélre

Bizodalom

Álom és valóság

Postludium

**Fűzfa faragványok Vörös Janinak,
kedves tanítványomnak, a diákköltőnek
- emlékül**

Demján Sándor

Előszó

Demján Sándor urat 1931-ben ismertem meg, ő volt a szegedi faipari szakiskola szakmai ismeretek tanítója. Én a verseimmel szerepeltem az iskola önképző körében, ami feltűnt néki, hiszen ő is próbálkozott a vers-írással. 1932-ben ismertem meg a családját, ha az emlékeim nem csalnak, egy fia és egy leánya született. A felesége – kis testi hibával – nagyon család-szerető és kitűnő házi asszony volt. Meghívtak egy alkalommal ebédre, amelynek az volt az előzménye, hogy – mivel egy Maros-parti kis faluban éltem –, arra kért, hozzak nekik akác-virágot, de olyat, ami még nincs kinyílva. Vittem egy nagy csokrot...

Az ebéd olyan palacsinta volt, amelynek a tésztájába az általam vitt akác-virágot belemártották és azután sütötték meg. Ilyet addig életemben nem ettem; nagyon ízletes volt.

Ő, aki végigjárta az I. világháború poklát, az olasz fronton harcolva, kevés szabad idejében verseket olvasott, hiszen ő is szeretett verseket költeni. Azután olvasta az én verseimet is; leginkább a „Tünemény” és a „Feltámadunk”, legjobban az „Emlék” című versem tetszett néki. Bár nekem nagy jövőt jósolt és meg is jelent nyomtatásban néhány versem, mégis a kiadásának túl nagy volt az ára, drága volt. Így a harmincas években egy ideig abbahagytam a versírást, amiért ő csodálkozott, de rám hagyta a világháborús verseit, úgy ahogyan ajánlotta: Fűzfa faragványok Vörös Jancsinak, kedves tanítványomnak, a diákköltőnek, emlékül – Demján Sándor.

Én egyszer voltam a lakásán, ami a szegedi Tisza-híd és a Fogadalmi templom közötti utcában volt, ám többet a családjáról nem tudok. Én azután a fémiparban folytattam az életem.

Az ő hozzánk, fiatalokhoz intézett bölcs mondása „Fiúk az élet majd tele rakja a szátokat keserűséggel.” – és mennyire igaza volt: a II. világháború szörnyűségeit átélve ő jutott az eszembe...

Sándorral 1946-ban találkoztam újra és utoljára, valamilyen vállalatnál volt művezető, az iskola ugyanis megszűnt. Ennek az utolsó találkozásunknak emlékére írtam „Levél Demján S. úrnak” című versem.

Az ő utódainak hagyom ezt az írást, ismeretlenül – emlékül, szeretettel.

Budapest, 2007. március

Vörös János

Preludium

Én ezt sohasem tanultam,
Hanem csak úgy írogattam;
Honnét tudom, nem kutattam,
Hiszen az Istenemtől kaptam.

Mittendorf, 1915. november

Testvérkéhez

Bocsánat-bocsánat
Édes húgocskám,
Úgy látszik eléggé
Megkéstem tán?

Tizedikén múltott
Nevednek napja,
Így ez a vén kamasz
Elhanyagolta.

De bízván a régi
Ősi erényben:
Nyolc nap ide-oda
Maradt érvényben.

Isten éltesen hát
Édes Margitkám,
Haza érvén arcod
Megsimogatám...

Névnapi ajándék
Amig előkerül – hm?
Végtelen türelmet
Hívjál segítségül...

Cili, 1916. június 11.

Anyuskához

Felszökött a Napnak
Csillogó korongja,
Szétküldte sugarit
A kerek világba.

A madárcák hamar
Táncra kerekednek,
Közbe-közbe vidám
Nótát csicseregnek.

Mi van a nótájukban,
Ki érti nyelvüket;
Oly édesen szól, hogy
Megindít szíveket?

Lelkem összevegyül
E gyönyörű dallal, s
Elszáll messze-messze
Láthatatlan szárnyakkal.

Egyszer csak hallád a
Misztikus hangokat,
„Isten vigasztald meg
E napon Anyámat!”

Neved napja van ma
Édes jó Anyuskám?
Hogy ma felköszöntlek
Imígy elgondolám,

De mivel hogy Tőled
Nagyon messze vagyok,
Betűkben küldök el
Egy-két gondolatot:

„Isten éltesen hát
Sokáig boldogan,
Lelked ne érezze
Minő a fájdalom.

Szent béke jöttével
Leszek vigasztalód,
Addig is a távolban
Érted imádkozom!

Eszék, 1916. augusztus 31.

Gyors válasz

Megkaptam jó Anyám
Drága leveledet,
Mindjárt írok rája
Rövid feleletet.

Én ma még hosszabban
Nem érek rá írni,
Előbb a „taljánra”
Kell már kacsintgatni!

Nehogy azt hidd, hogy más
Elsőbb volna Nálad,
Csupán kötelesség
Vetett elém gátat.

Megmondom előre
Írva mi lesz benne:
Tiszta fiúi szív
Igaz szeretete.

Addig nyugtatóul
Menjen e levélke,
Jó-Anyuskám pedig
Az Isten segítse!

Most pedig elküldöm
Gyermeki kézcsókom,
Istennel – Neveddel
Tovább is dolgozom.

Eszék, 1916. szeptember 18.

Huncut Elzushoz

Futókásan írok
Lapocskát Hugámhoz,
Hogyhát kevésb idő
Kellessék útjához.

Sürgősen óhajtván
Megkérdezni Tőle,
Mi az oka annak, hogy
Nem hallok Felőle?

Teremtő 'Isten ugyse'
Higgyék el, hogy itt-ott
Hónapokja telt el,
Amikor Ő írott.

Talán nem ér rája,
Sok vagyon a dolga?
Így képzelhetem el,
Nem lehet más oka!

De ha szabad leszel
Promt, azonnal írdál, s
Amig leveled jön,
Csókol sokszor bátyád.

Eszék, 1916. szeptember 28.

Repete

Kicsiny húgom, jó Elzuska
Könyörülj bátyádon,
Írjál néki pár rövid sort
Piros tábori lapon!

Sok ideje eltelt már
Hosszas hallgatásodnak,
Vessél véget hamarosan
Várakoztatásomnak!

Ne haragudj meg azonban
Az ilyen kérelemért,
Haza jövet hálaképen
Megkapod érte a bért.

Eszék, 1916. október 12.

Erzsébetre

Kicsiny madár fenn az ágon
Azt dalolja untalan,
Búbánat és keserűség
Ne álljon ma útadban.

Örvendezz és vígaddozzál
Tiszta lelked, s szívedből,
Zengjen Feléd üdvözlő dal
Őszi harmatos légből.

Számoljál még sok-sok évet
Reményteljes élteden,
Erős légy ha Veled szemben
Balsors kérlelhetetlen.

Ápoljad nagy buzgalommal
Lelked szép virágait,
Óvatosan kerüljed el
Ábrándok útvesztőit.

Azt kívánja a Te bátyád
Idegen országból,
Névnapodat ünnepeld ma
Isten akaratából.

Elégülten érjed el majd
Határozott célodat,
Hál' adásul zengedezzel
Áhítatos imákat.

Eszék, 1916. október 30. - november 19.

Pünkösdi Ének

Balzsamos a tavaszi lég
Illata,
Rejt magában sok szép titkot
Fuvalma.
Ringatja a pünkösdi piros
Rózsáját,
Eldúdolja bátyád újabb
Nótáját.

Vigyed szellő a nótámat
Szegedre,
Vigyed, súgjad Margitkának
Fülébe:
„Legyen boldog, s vígadozó
E napon,
Szomorú könny a szemébe
Ne látsszon!

Elégedett legyen mint a
Kismadár,
Kinek fészke Magyarországon
Helyt talál.
Szívét töltse örömteljes
Áhitat,
Ne ösmerje soha meg a
Honvágyat!

Ünnepelje meg számtalan
Névnapját,
Boldogságban töltse élte
Pályáját.
Végeztéül e gyönyörű
Életnek,
Adjon hálát a jóságos
Istennek!”

Lozarji, 1917. június 5. – Margit napra

Hadi Virágoskert

Földpalotám ablakánál
Sok virágot ültettem,
Összes kicsiny szabadidőm
Azok mellett töltöttem.
Volt közöttük egy folyondár
Rózsaszínű hajnalka,
Egyik ága bizalmasan
Bé kúszott az ablakba.
Napról-napra szebbnél-szebb lett
e gyönyörű kisvirág, s
Illatával elárasztá
Földből készült palotánk.
Minden reggel úgy köszönté
A földözék lakóit,
Meg-megrázta, bólintgatta
Gilingelő bimbóit.
Egy szép napon amikor én
Álmaimból ébredek,
Tekintetim e virágra
Mozdulatlan szegződtek.
Harmat gyöngyből ki volt rakva
A folyondár szirmán:
„Boldog légy és örvendezzél
Minden neved napján!”

Küstenland; Lozárji, 1917. július

Kalendárium

Soh'sem vala az én fejem
Káptalan,
Éppen azért most sem tudom
Mily nap van.
Van ellenben egy tavalyi
Naptárom,
Abban a legpontosb dátumot
Találom.
Kezeimbe vettem minap
E könyvet,
Hogy könyv nélkül ne törjem a
Fejemet;
Azt akartam abból „génau”
Kinézni,
Mikor fogom a szép mondurt
Letenni?

Szomorúan tapasztaltam
Azonban,
Hogy ily dátum nem létezik a
Sorokban;
Mert kinek a naptárt írni
Méltózott,
Figyelembe nem vette az
Ily dolgot.

Arra mégis kiterjedt a
Figyelme,
Béke helyett a névnapokat
Jegyezze.
Jegyzett Ő sok Jánost, Józsit,
Boldizsárt,
Szerencsére nem hagyta ki
Margitkát.

Margitkát meg teremtem 'ugyise'
Ösmérem,
Hiszen nekem az egyik jó
Testvérem.
A naptárom neve napját
Mutatja,
Illik Neki azt megírni
Pár sorba:

„Boldog legyen, vígadozzon
Névnapján,
Ne tegyen a sors Ővele
Mostohán;
Isten tartsa hosszú életen
Keresztül!”
A te bátyád kívánja ezt
Messziről.

Itália; San Stino di Livenza, 1918. június 10.

Fohász

Valahányszor Reád gondolok,
Térdre hullva
Imára kulcsolom kezemet,
Hőfohászt rebegve ajkamon:
Jóanyuskám!
Örömmel említém nevedet.

Hallgass meg jóságos Istenünk!
Fiúi szív
Legbuzgóbb imája száll Feléd:
Őrizd meg mindenkor, Jóanyám
Vigasztald,
Könnyítsd meg további életét!

Hárítsd el számtalan gondjait,
Békességet,
Boldogságot adjál számára.
Engedd meg, hogy vígabb legyen,
Nyugalommal
Várhasson élete céljára.

Megkésve bár, de szívből vágyok
E fohással
Az Egek urához fordulni,
Adjál Istenünk jó névnapot
Anyuskánknak,
Hadd lássuk őt egyszer örülni!

Itália; San Stino di Livenza, 1918. szeptember 7. Mária napra.

Compositio – Complicatio

Nem vagyok én zeneszerző
Sem pediglen poéta,
Mégis szavam itt foglalom
E zenei hangokba.
Sok álmatlan éjszakáim
Alkotásai ezek,
Amikor én a szívedért
Oly forrón epedek.

Ne kívánd, hogy tovább járjam
E szomorú golgotát,
Ismerd el, hogy Te csaltad ki
Lelkemből e szép nótát.
Értsél meg, most arra kérlek,
S felelj lelki hangokon
Add nekem a szerelmedet,
Hiszen azért szomjazom!

Szeged, 1919. augusztus, menyasszonyomhoz

Post uno anno

Dolgozgatok szorgalmasan
Ugyan ott, hol éve most,
Sok szép emlék jut eszembe...
S lelkem mégis bánatos!
Akár mihez fogok hozzá
Gondolatom mindig egy;
Hátha most is itt rejtőzöl,
Hogy meglepjél engemet.

Készítetted a hivatásom
Asztalkádhoz jutni,
Apró-cseprő dolgaidat
Összepakolgatni.
Mert hogy hosszú időkön át
Nem jártál itt erre,
Mindent-mindent felforgatott
A sors bátor keze.

Össze szedtem egy listára
Mindent ami itt állt,
De a Te szép holmiaid
Nem állták a leltárt!
Féltvén néztem s begöngyöltem
A sok apróságot;
Oh, a gazdád mondott e
Vég Isten hozzádot!

Szeged, 1920. július 23., menyasszonyomhoz

Visszaemlékezés

Érthetetlen erő kulcsolá össze kezemet,
Hó imával kérvén jóságos Istenemet;
„Oh adj lelkem párjául tiszta nemes lelket,
Éltem végéig kitartó, szerető szívet!”

Szeged, 1920. július

Lux Eternae

Az éltem tengerén Te
Vezérlő csillagként jövéél;
S közbe
Fényed felleg földte
S helyébe más fény jő...

H'sz csillagképed újra látom!
Oh sors, mért tész velem így?
Sebaj,
Sajkám fordulj arra
S a fény felé vigy!

Szeged, 1920. menyasszonyomhoz

Pöszi elutazása előtt

Mi lesz hogyha szelid orcád
Hosszan nem láthatom?
Fájó lelkem sebeire
Gyógyírt hol találjon?

Hát szemeid ragyogását
Mért viszed magaddal?
Hagyj e biztató reményből
Itt egy szép halmazzal!

Vagy lelkemet vidd szívedben
S ápolod buzgalommal;
Enyhületet így lelek csak
Hiszem áhítattal.

Szeged, 1921. augusztus, menyasszonyom elutazása előtt

Válasz

- *Menning Erzsi költötte* -

Mi lesz hogyha szelid arcod
Sokáig nem látom?
Úgy hát majd én elmondani
Itten megpróbálom!

Nem megyek el, hiszen tudod,
itt marad a lelkem;
Estelenként kisszobádba
Besuhan csendesen...

Napközbe majd munkáidnál
Kereslek fel sokszor;
Nem tudom hogy lesz e, aki
Rám is annyit gondol?

Estelenként hogyha leülsz
Csendes kis szobádba,
Egy arcot látsz meg melletted,
Az esti homályba.

Egész nap majd gondolatban
Itt leszek melletted,
Legyen aki vigasztalja
Bánatos lelkedet...

Szeged, 1921. augusztus

Visz-válasz Pöszinek

„Nem tudod hogy lesz-e, aki
Rád is annyit gondol?
S Te léssz aki munkáimnál
Keresel fel sokszor?”

Nem játszibáb az én szívem
Kitartó ha mondom!
Érted élni és Te értem
Ez a legszebb álmom!

Szeged, 1921. augusztus

Via Mia

Országúton bandukolva
Megállít a múzsa,
Hova, merre mostan,
Messzi még az útja?

Feleletet nem kapott
Csak Reád gondoltam,
Ő ezt mindjárt megértette,
S én továbballagtam.

Sándorfalva felé gyalogolva az országúton, 1921. augusztus 7. menyasszonyomhoz menet

Distantia

Ich bin da und Du dort
In Alexanderdorf;
Viel zu weit, aber doch
Schreib ich ein Paar Wort.

Szeged, 1921. augusztus

Levél vége

Levelem megírtam;
Nyugovóra térek,
Álmodni fogok
Szépeket Felőled,

Szeged, 1921. szeptember

Válasz egy levélre

Nem haragszom! Mondtam én már
Igen-igen sokszor
És Te mégis kételkedel
Látom mindannyiszor.

Ne nevezd a soraidat
Folyton csacsiságnak
Valljad inkább, mert mivel az,
Igaz valóságnak.

Tiszta lelked édes szavát
Mindig meghallgatom,
Azaz hogyhát készörömmel
Olvasgatni vágyom...

Összegyűjtöm rimeidet
Kicsiny füzetkébe,
Mily jó lesz majd olvasgatni
Szabad perceinkbe.

Felújítjuk a szép múltat
S büszkék leszünk rája,
Mire képes a szeretet
Költői munkája.

Hanem édes lelked mért fáj?
Nem Te vagy az oka,
Hogy én is úgy szeresselek
Istennek parancsa!

Szeged, 1921. október 13.

Bizodalom

Nincs akire lelked
Szeretetét öntse?
Hogy is jó ily érzés
Jóságos szívedbe?

Lásd újra itt vagyok
Elhoztam szívemet,
Áraszd reá, kérlek,
Bensőbb szereteted.

Hisz ha rajtam állna
Régen készen volnék,
Veled a nagy útra
Már is indulhatnék!

De óh várj egy kissé,
Éltünknek a sorsán
Majd el jó nemsoká
Az én rég várt órám.

Addig is lelkileg
Egymáséi leszünk,
Bízzván, hogy velünk van
Jóságos Istenünk.

Szeged, 1921. október 30.

Álom és valóság

Ezüstös Holdnak szövétnek sugára
Szűrődik ablakom függönyén szobámba.
Én meg csak egyedül...

Oh messzeség te! Minő kínos tudat,
Mért kötöd lelkemre nehéz rabláncodat?
Mely egyre nehezebb!

Eltépni kívánlak minden erőmből!
Erős vagyok, érzem, s mégis lenyűgözöl?
Kérlelhetetlenül.

Nem-nem! Nincs acélbilincsem, mely visszatart,
Szétrobbantja azt egy tüzezebb gondolat, s
Lelkem magasba repül...

Elsuhan tanyátok szép lugasába,
Hol verandán ültök s tere-fere járja,
Letelepszik Hozzád

Nem is csupán lelkem, hisz én is jól látlak
Gyenge öleléssel karjaimba zárlak,
Itt vagy már? Te mondád!

Kócos hajad, hogy arcom érintette,
Az acélbilincsnek nem volt már ereje;
Megcsókoltalak!

Imígy álmodoztunk lugastok alatt,
Amíg nem fölébresztett az esti fuvalat,
Milyen szép álmom volt...

Fájó érzés, valóban csak álmom ez,
Hiszen kisszobámnak ablakán révedez
Sugárival a Hold.

Istenem de jó vagy! A bilincs már lehullt,
A boldogság, lelkemnek mélyére vonult.
Nem vagyok egyedül...

Szeged, 1923. október - 1924. augusztus

Postludium

Írogattam-írogattam,
Rímeiket faragdáltam.
Erre most már időm nincsen,
Familiám nevelgetem.

Szeged, 1936. október 14.